

- **Kağıt ve matbaa**yla birlikte okur yazar oranının artması.

- **İncil'in farklı dillere çevrilmesi** sonucu İncil'in asıl içeriğinin öğrenilmesi ve din adamlarına olan güvenin azalması.

- Kilisenin **Endüljans yetkisini** kullanarak zenginleşmesi ve halkın bu gelişmelere tepkisi.

- Rönesans hareketleriyle birlikte **düşünce özgürlüğünün oluşması**.

REFORM

- Kelime anlamı **düzeltilme, yenileme** anlamındadır.
- 16. yüzyılda Avrupa'da **Hristiyanlığın Katolik mezhebindeki bozulmalara** tepki olarak **Almanya**'da ortaya çıkan yeni düzenlemelere '**Reform**' denir.

- Reform hareketleri, **Martin Luther** öncülüğünde **Almanya**'da ortaya çıkmıştır.

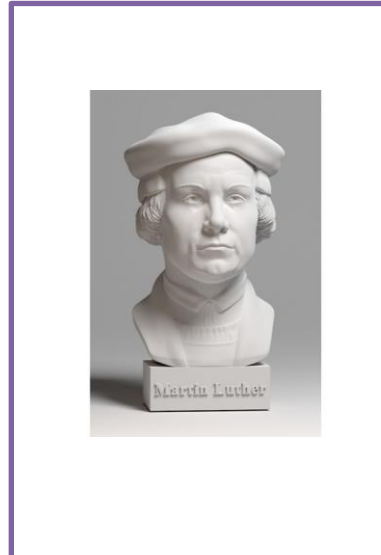
- **Martin Luther kilisenin uygulamalarına karşı çıkmıştır**. Buna karşılık kilise, Martin Luther'i dinden çıkarmış ve ölüme mahkûm etmiştir. **Martin Luther, Katolik kilisesinin bu kararını protesto ettiği için Luther taraftarlarına Protestan denilmiştir**. Böylece Protestanlık mezhebi doğmuştur.

Reformla birlikte, **Avrupa'da mezhep birliğinin bozulması ve mezhep savaşlarının başlaması** **Osmanlı'nın Orta Avrupa'da ilerleyişini kolaylaştırmıştır**.

- ✓ Avrupa'da **yeni mezhepler ortaya çıkmış mezhep birliği bozulmuş ve mezhep savaşları** yaşanmıştır.

- ✓ Almanya'da **Protestanlık**, Fransa'da **Kalvenizm**, İngiltere'de **Anglikanizm** mezhepleri ortaya çıkmıştır.

- ✓ Kilisenin elinde bulunan **eğitim sistemi laik bir şekle** dönüştürülmüştür.

- ✓ Katolik kilisesine ve din adamlarına olan güven azalmıştır.

- ✓ Kilisenin elinde bulunan topraklar, mallar halk tarafından paylaşılmıştır.

- ✓ Bilimsel çalışmalar önündeki en büyük engel olan **kiliseler, eski önemini kaybetmiştir**.